

مهرداد خوشبخت: کارگردان «آچمز» در گفت و گویا «صبا» :

اصراری بر کار کردن در یک ژانر ندارم

فاطمه رستمی

گفت و گو

سریال «آچمز» پس از مدتی، بار دیگر پای کمدی را به تلویزیون باز کرد و مخاطبان علاقمند و دنبال کننده سریال های طنز این شبها شاهد پخش این مجموعه از شبکه سه سیما هستند. مهرداد خوشبخت، کارگردان و حسین آقاهرنندی تهیه کننده این مجموعه هستند و سعید قره‌هادی به عنوان نویسنده در این اثر حضور دارد. با مهرداد خوشبخت در مورد تازه ترین تجربه اش گفت و گویی داشتیم که می خوانید.

تاجایی که ممکن بود نقدهایمان را بیان کردیم

تولیداتی در تلویزیون تیز داریم؟
تلفیلم های به عنوان تولیداتی که هنوز در دنیا ساخته می شوند قابل حذف شدن نیستند، مثل این که بخواهید مینی سریال سازی را حذف کنید مگر می توان چنین تولیداتی را به طور کلی کنار گذاشت؟ برخی سوژه ها در قلب سریال بلند می گنجند تا فیلم سینمایی هستند پس باید به شکل مینی سریال ساخته شوند. قصه هایی هستند که کشتش بیش از ۹۰ دقیقه را ندارد و می توانند به تلفیلم خوبی تبدیل شوند. در تلویزیون و کشور ما تلفیلم قیمت خیلی کار آمدی است به این دلیل که ما مناسبت های زیادی داریم که منحصر به یک روز هستند و می توانیم به همان مناسبت که جای ساخت سریالی سی قسمتی ندارد، یک تلفیلم بسازیم که در آن روز مخصوص روی آنتن برود و مخاطب هم یا توجه به حال و هوای آن روز اثر استقبال می کند. فکر می کنم یکی از اشتباه هایی که باعث شد تلفیلم ها به نوعی تعطیل شوند همان اشتباهی بود که در مورد کلیپ سازی ها هم رخ داد؛ زمانی برای ارائه کلیپی می ساختند و این کلیپ ها هم سو یا موضوع ارائه بود و این آثار از تلویزیون پخش می شد و اتفاقاً گروه های یا استعدادی هم این کار را بر عهده داشتند، اما آنقدر این کار را تکرار کردند و حجم تولیدات بالا رفت که گفتند کلیپ به درد نمی خورد! در واقع کثرت تولید و نبود تیروی کار آمد سبب شده بود که کیفیت کلیپ ها پایین بیاید و نتیجه بگیرد که کلیپ سازان در تلفیلم هم این اتفاق افتاد و بی قاعده دست به تولید زدند؛ بی قاعده به این معنا که تعداد حساب شده ای برای آن در نظر نگرفتند. ماتیروی کلفی برای ساخت تلفیلم داشتیم و در دوره ریاست ضرغامی اعلام شد که می خواهیم سالی چهار صد تلفیلم بسازیم! آیا برای ساخت این تعداد تلفیلم تیروی کلفی هم تربیت شده بود؟ منظورم این نیست که افراد جدید وارد کار نشوند و دست به تولید زدند بلکه باید یا بر تلمه ریزی عمل می شد مثلاً اگر امسال می توانستیم صد تلفیلم بسازیم یک کارگردان باتجربه را در پروژه قرار بدهیم و در کنار او قلمبردار تازه کار قرار بگیرد، سال بعد قلم را به کارگردان کار اول بدهیم و این یار قلمبردار و تیم حرفه ای در اختیارش بگذاریم، یا این روش اگر تعداد کارها زیاد شود همزمان تیروی متخصص هم تربیت می شود و شاهد تولیداتی بی هدف نیستیم. متأسفانه تلفیلم تبدیل به قضایی برای آزمون و خطای افراد شده بود در حالی که تلفیلم یک تخصص است و باید حساب شده عمل می کردیم.

رمضان یا وجود این که مدیران گفته بودند یا توجه به مبارک بودن این ماه می خواهیم قلم های تاراحت کننده بسازیم سه سریال ساخته شد که هر سه جدی و غم انگیز بودند! در چند ماه گذشته «آچمز» از معدود سریال های کمدی بود که روی آنتن تلویزیون رفت. وقتی تعداد تولیدات کمدی کم است، یازیرگر کمدی هم تربیت و معرفی نمی شود پس ما هم از یازیرگران باتجربه عرصه کمدی در کارهایمان استفاده می کنیم. هومن برق تورد چند سال در تلویزیون کار نکرد و برای «آچمز» به اصرار ما و رفاقتی که داشتیم حاضر شد و اگر این اتفاق نمی افتاد ما یازیرگر برای بازی این نقش در سریال مان داشتیم! سایر همکاران ما هم وقتی می خواهند کمدی کار کنند همین شرایط را دارند و گزینه هایی که ما استفاده کردیم به ذهن آن ها هم می رسد به این دلیل که یازیرگران باتجربه و کاربلدی هستند و طبیعتاً هر قلم سازی ترجیح می دهد یا افراد این چنینی کار کنند. هومن برق تورد و امیر حسین رستمی هر دو یازیرگران درجه یکی هستند که به قلم ما کمک کردند.

شما از آن دسته کارگردانی هستید که فضاهای مختلفی را در سریال سازی تجربه کرده اید و خودتان را محدود به ژانر خاصی نکردید. در مورد این شیوه کاریتان توضیحی دارید؟
هم در تلفیلم ها هم در قلم های سینمایی که ساختم همین شرایط در مورد شیوه کارم وجود دارد. اولین قلم سینمایی که ساختم قلم تزی و کودک بود که خیلی هم دیده شد و جایزه گرفت. دومین سینمایی ام موضوعی تاریخی داشت و در مورد حدیبیه بود. در سریال ها ژانر های اکشن، کمدی و... را تجربه کرده ام. این مسئله میل شخصی من است و اصراری بر کار کردن در یک ژانر ندارم.

آیا قرار بود «آچمز» به صورت مناسبتی روی آنتن برود؟
از اول قرار تیرود سریال ما مناسبتی باشد و کارمان را که شروع کردیم به این دلیل که از نظر زمانی می توانستیم به ماه مبارک رمضان برسیم و مدیران می گفتند حتماً می خواهیم یک مجموعه طنز هم بین سریال های این ماه باشد، صحبت هایی انجام شد که «آچمز» در ماه رمضان پخش شود، اما خودشان تصمیم شان را عوض کردند و سریالی غم انگیز جایگزین شد! یارها شنیدیم که جای تلفیلم هادر تلویزیون خالی است و باید به دورانی که تولیدات موفقی در این زمینه داشتیم و استعدادهای خوبی معرفی شدند برگردیم. شما به عنوان بنیان گذار ساخت تلفیلم در سیما از سال ۷۸، فکر می کنید چقدر به چنین

دارد. فکر نمی کنم پخش آنچه مادر نظر داریم مشکل ساز باشد و اتفاقاً به جنابیت های مجموعه افزود و باز خورد های خوبی هم از مخاطب گرفتاریم و آن ها هم خیلی خوب متوجه نقدهای قلم می شوند.

در مورد ارتباط اسم «آچمز» به ماهیت سریال، توضیح دهید.
اسم سریال از اول هم «آچمز» بود و تغییر در آن ایجاد نکردیم. آچمز در واقع موقعیتی است که کارا کتر های سریال در آن وارد می شوند و در نهایت آچمز می شود. مثل ضرب المثلی که می گوید «تخم مرغ دزد بیشتر دزد می شود»، شخصیت های سریال «آچمز» هم از تخلف کوچک شروع می کنند، اما وارد بازی خطرناک بزرگی می شوند و راه برگشتی ندارند و به نوعی در این خلاف آچمز می شوند.

اصولاً سریال های کمدی به شکل دیگری در میان مخاطبان محبوب می شوند و همیشه طرفداران خاص خودشان را دارند. به نظر می رسد شما نمی خواستید در همه صحنه ها مخاطب مدام بخندد. در مورد وجوه کمدی سریال «آچمز» بگویید.

فکر می کردم «آچمز» چیزی شبیه به زندگی واقعی ماست؛ یعنی نه قرار است کمدی باشد نه صرفاً درام و غمگین. در صحنه های مختلف، یک کارا کتر کارهای کاملاً کمدی انجام می دهد و بر عکس در صحنه هایی خیلی هم جدی است و حتی شاید غم انگیز هم بشود! عموماً به تناسب موقعیت های صحنه، کارا کترها تغییر لحن می دهند. ما تلاش کردیم سریال مفرحی داشته باشیم و قضای کلی غم انگیز و جدی نباشد و حتی موقعیت های غم انگیز را هم لطیف تر بر گزار کردیم و می خواستیم به طور کلی «آچمز» مجموعه شادی باشد.

چقدر موفقیت پارت های هنری مثل هومن برق تورد و امیر حسین رستمی که تجربه های موفق دیگری در مجموعه هایی مثل «دودکش» داشتند در انتخاب آن ها برای سریال «آچمز» اثر گذار بوده است؟

من در زمان انتخاب یازیرگان به سریال های دیگر مثل «دودکش» توجهی نداشتم، اما به طور کلی اگر بخواهیم کار کمدی انجام دهیم می بینیم که چهار کمبود یازیرگر باتجربه در این حوزه هستیم. در یک بازه زمانی مثل دهه ۸۰-۷۰ یازیرگران کمدی خوبی داشتیم و در دهه ۹۰ عملاً این یازیرگران از تلویزیون کوچ کردند. یکی از دلایل رفتن یازیرگران کمدی این بود که تلویزیون تولیدات کمدی زیادی نداشت پس شرایط خوبی فراهم نبود که یازیرگر کمدی تربیت شود تا سریال طنز هم تولید شود. امسال ماه

قبلاً هم ایده استفاده از دولوها و ماجرا های این چنینی را در مجموعه های تلویزیونی داشتیم و هومن برق تورد در شکل تازه ای، این نقش را ایفا کرده است. در مورد این همکاری و انتخاب برق تورد برای هر دو نقش بگویید.

قاعدتاً برای نقش های دولو همین شرایط است و اصولاً یک یازیرگر هر دو نقش را خودش بر عهده می گیرد تا بیشتر حس دولو بودن فرد القا شود. در «آچمز» هم هومن برق تورد این کار را انجام داده است، البته در ظاهر او تفاوت هایی ایجاد کرده ایم مثلاً برای یکی از نقش ها ریش دارد و برای دیگری ندارد و... فکر می کنم برق تورد خیلی خوب این کار را انجام داده است.

در سریال «آچمز» از چهره های تازه ای استفاده کرده اید که اتفاقاً در تلویزیون و سینما به آن خیلی تیز داریم. در مورد این تصمیمتان برای انتخاب نقش ها بگویید.

به نظر م در مجموعه های نمایشی همیشه تیز است چهره های تازه ای معرفی شوند. در سریال ها خیلی خوب است که افراد باتجربه تر کنار افراد تازه کار یا کم تجربه تر قرار بگیرند و یکدیگر را تکمیل کنند. در سنین جوانی، یازیرگر باتجربه کمتر است و باید به سمت افرادی برویم که این روزها در تئاتر تجربه کسب می کنند و موفق هستند. محمد هادی عطایی که نقش «لطیف» را بر عهده دارد از یازیرگران تئاتری است که جایزه زیادی در تئاتر دریافت کرده است. در میان یازیرگر های خاتم جوان هم همین طور است. ما تزدیک به پنج شش نفر چهره تازه در سریال معرفی کردیم که سابقه بازی در پروژه های تصویری نداشتند، اما تئاتر کار کرده اند. در سریال «آچمز» به برخی مشکلات مدیریتی و اشکالات این حوزه اشاره می کنید. آیا به اندازه کافی برای بیان آنچه مد نظر داشتید دستتان باز بود؟ آیا چهار سانسور تشدید؟

به هر حال تلویزیون مادلثی است و خیلی نمی توانیم از خط قرمزها عبور کنیم، اما فکر می کنم در «آچمز» تاجایی که ممکن بود نقدهایمان را بیان کردیم. سعی داشتیم تاجایی که می شود در حین تولید، خودمان را سانسور نکنیم و آنچه را که فکر می کردیم درست است به نمایش بگذاریم. پخش هایی که سعید قره هادی، نویسنده، از ابتدا در قلمنامه، نکات این چنینی را در نظر داشته و ما هم در اجرا سعی کردیم بر آن وقادار باشیم و بعد در زمان پخش چانه زنی می کنیم. هر روز در پخش، اصلاحیه هایی به کار ما می خورد که پخش قابل توجهی از آن ها به دلیل حمایت های مهدی آذر پندار؛ مدیر گروه قلم و سریال شبکه سه سیما، لحاظ نمی شود و او همکاری خیلی خوبی با ما